

การวิเคราะห์กลวิธีการแปลบทความทางการศึกษาจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย: กรณีศึกษาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน

พรรณทิพา จันทร์เพ็ง¹
คณิศร ชีระวิทย์²

¹ ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทรศัพท์ 08-5569-3782 อีเมล : chanpengpantipa@gmail.com
รับเมื่อ 28 เมษายน 2563 ตอบรับเมื่อ 14 ตุลาคม 2563 DOI:10.14416/j.faa.2021.03.008

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์การแปลบทความทางการศึกษาจากหนังสือ International Chinese Teaching Cases and Analyses 2) เพื่อศึกษาวิธีการแปลบทความทางการศึกษาจากฉบับภาษาจีนเป็นภาษาไทย ดังนั้นผู้วิจัยได้ลงมือปฏิบัติการแปลบทความเรื่องการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของแต่ละประเทศ (Chinese Teaching Cases) จำนวน 6 บท 28 กรณีตัวอย่าง จากหนังสือ “International Chinese Teaching Cases and Analyses” (国际汉语教学案例与分析) และได้แบ่งการวิเคราะห์การแปลเป็น 2 ระดับคือ 1) ระดับคำศัพท์เทคนิคหรือคำศัพท์เฉพาะทางการศึกษา 2) ระดับวลี กลุ่มคำ สำนวน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า กลวิธีที่ใช้ในการแปลงานทางการศึกษาพบทั้งหมด 12 วิธี กลวิธีที่ผู้แปลใช้มากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ การขยายหรือเพิ่มคำ วลี ข้อความ (ร้อยละ 15.28) การเรียงลำดับประโยคใหม่ (ร้อยละ 14.96) และการเติมคำอธิบาย (ร้อยละ 9.55) นอกจากนี้ยังพบปัญหาในการแปลคำศัพท์เฉพาะ สำนวนทางด้านวิชาการ การตีความหรือการจับใจความ และการเลือกใช้ภาษาฉบับแปล จึงเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้ 1) ศึกษาคำศัพท์และข้อมูลเฉพาะด้าน 2) ทำความเข้าใจในภาษาต้นฉบับและฉบับแปล 3) เลือกรูปแบบการแปล 4) เรียนรู้และวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษา 5) เรียนรู้เทคนิคและกลวิธีในการแปล

คำสำคัญ: การแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย การแปลงานทางการศึกษา กรณีศึกษาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน

¹ อาจารย์ประจำสาขาภาษาจีน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² อาจารย์ประจำสาขาภาษาจีน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

An Analysis of Chinese-Thai Translation Strategies in Academic Articles: A Case Study of Chinese Language Teaching

Pantipa Chanpeng¹
Kanisorn Teeravith²

¹ Corresponding Author, Tel. 08 5569 3782, E-mail: chanpengpantipa@gmail.com

Received 28 April 2020; Accepted 14 October 2020

Abstract

The purposes of this study were to 1) analyze and synthesize Chinese-Thai translation of scholarly articles from the book, “International Chinese Teaching Cases and Analyses”; and 2) identify strategies used to translate Chinese- language. The data were obtained from 28 cases presented in the book. The Chinese texts were translated into Thai at two levels: professional terms or phrases; and idioms. The findings show that the invention used in the study of education found a total of twelve complex methods. At the lexical level, the result indicates that the top-three most frequently strategies used by the professional translator were expanding or adding words or phrases for text (15.28 %), rearranging word order in phrases or sentences (14.96 %), and giving the short explanation words (9.55 %). Besides, the results show three different translation problems including translation of terminology, Chinese idioms, and explaining for understanding. The solutions included: learning vocabulary and specific information, understanding of the original and translated versions, selection translating format, analyzing and learning language structures, and learning translation techniques and strategies.

Keywords: Chinese-Thai translation, Educational Translation, Chinese Teaching Case

¹ Lecturer in Chinese, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

² Lecturer in Chinese, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

1. บทนำ

การแปลเป็นการถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับไปเป็นภาษาแปลโดยให้มีใจความครบถ้วนสมบูรณ์ตรงตามต้นฉบับ ไม่มีการตัดต่อหรือแต่งเติมที่ไม่จำเป็นใดๆ ทั้งสิ้น ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการแปลในแต่ละวิชาชีพ อย่างไรก็ตามการแปลเป็นกระบวนการบูรณาการทักษะทางภาษา ความรู้รอบตัว และภูมิหลังกับเรื่องที่แปลเข้าไว้ด้วยกัน หากผู้แปลขาดอย่างใดอย่างหนึ่งก็ทำให้การแปลเกิดความผิดพลาดได้ ในส่วนของปัญหาที่เกิดขึ้นในการแปล ได้แก่ 1) ปัญหาด้านภาษาของผู้แปล ไม่ว่าจะเป็นภาษาต้นฉบับหรือภาษาที่จะใช้แปลสามารถเกิดขึ้นได้ตั้งแต่ระดับคำ การแปลคำศัพท์เทคนิค คำทับศัพท์ ระดับข้อความ การตีความหรือจับใจความ และระดับที่ใหญ่กว่านั้นในการเลือกใช้ภาษาฉบับแปล และ 2) ปัญหาด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรม การมองโลก ตลอดจนแนวคิดที่แตกต่างกันของคนต่างวัฒนธรรม ล้วนเป็นอุปสรรคในการแปล ดังนั้นผู้แปลต้องมีความรู้ความเข้าใจทั้งภาษาและวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับและภาษาปลายทางเป็นอย่างดี (วรนาถ วิมลเฉลา, 2543; พชร โกศาสมฤทธิ์, 2549; พงษ์ศักดิ์ อันประเสริฐ และกนกพร นุ่มทอง, 2559)

ภาษาเพื่อการแปลมีความแตกต่างจากความรู้ความเข้าใจเรื่องภาษาโดยทั่วไป หากเราแปลงานโดยขาดความรู้ความเข้าใจ ย่อมส่งผลต่อการถ่ายทอดความหมายทางภาษา นอกจากความรู้ความเข้าใจในเรื่องภาษาแล้ว ผู้แปลจำเป็นต้องเข้าใจหลักการแปลและทฤษฎีการแปล รวมทั้งคิดและไตร่ตรองอย่างรอบคอบก่อนถ่ายทอดความรู้หรือสื่อความหมาย เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจสารได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์มากที่สุด ส่วนการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยนั้นเป็นการถ่ายทอดความหมายของคำวลีหรือกลุ่มคำจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย โดยมีความหมายและใจความครบถ้วนสมบูรณ์ตรงตามต้นฉบับ ผู้แปลควรมีคุณสมบัติ 4 ประการ 1) ความสามารถในการใช้ภาษาทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล 2) ความรู้และภูมิหลังของเรื่องราวต้นฉบับ 3) ความสามารถในการเอาตัวเองเข้าไปแทนที่ผู้เขียนต้นฉบับ 4) ศิลปะทางการเขียน (สัญญาวิ สายบัว, 2560)

ด้วยเหตุข้างต้นนี้ และจากประสบการณ์การทำงานแปล รวมทั้งการสอนวิชาการแปลภาษาจีนเป็นไทยสำหรับครูผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการแปล จากการลงมือปฏิบัติการแปลบนพื้นฐานทฤษฎีศาสตร์การแปล ทั้งนี้จะมุ่งเน้นศึกษาศัพท์เทคนิคและวลีที่ใช้ในสาขาวิชาชีพ ซึ่งจะทำให้ผู้วิจัยเห็นความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีศาสตร์และการปฏิบัติการแปล ทั้งยังสามารถชี้ให้เห็นถึงปัญหาการแปลจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น และเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือผู้วิจัยพบในการแปลนั้น จะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาการแปลเฉพาะทางด้านการศึกษา ผลการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและเพิ่มแนวทางการเรียนการสอนวิชาการแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีนสำหรับครู อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้อ้างอิงการแปลด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์การแปลบทความทางการศึกษาจากหนังสือ International Chinese Teaching Cases and Analyses

2.2 เพื่อศึกษากลวิธีการแปลบทความทางการศึกษาจากฉบับภาษาจีนเป็นภาษาไทย

3. การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและกระบวนการแปลของ Nida (1982) ผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎีการแปลชาวอเมริกามุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อการแปลแบบรักษาความหมายมากกว่าการแปลแบบคำต่อคำ ผู้แปลจึงจำเป็นต้องถ่ายทอดความคิดจากต้นฉบับมาเป็นภาษาแปลได้อย่างถูกต้อง ความหมายต้องเป็นไปตามธรรมชาติเหมือนต้นฉบับ สามารถเลือกใช้คำ สำนวนภาษาที่เหมาะสม สละสลวยอย่างเป็นธรรมชาติ เพื่อให้ภาษาแปลสามารถถ่ายทอดออกมาได้เทียบเคียงกับภาษาต้นฉบับซึ่ง สัญญาวิ สายบัว (2560) ได้นำแนวคิดของ Nida มาประยุกต์ไปสู่กระบวนการปรับบทแปลในบริบทไทยแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับคำ และระดับโครงสร้าง เนื่องจากแนวคิดทฤษฎีการแปลของ Nida สอดคล้องกับประเภทของเอกสารที่เป็นบทความทางการศึกษา มี 5 วิธีคือ 1) การเติมคำอธิบาย 2) การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ 3) การใช้คำที่อ้างอิงถึงความหมายที่กว้างขึ้น 4) การเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิดต่างๆ 5) การตัดคำ และทฤษฎีการแปลของลาร์สัน (Larson, 1998, อ้างใน นกสินี นิลพันธ์, 2561 หน้า 92-93) สามารถนำไปใช้ได้หลายภาษา โดยที่เกือบทุกเทคนิควิธีล้วนเป็นประโยชน์ที่ช่วยคงความหมายไว้ทั้งต้นฉบับและฉบับแปล สอดคล้องกับงานวิจัยของหนึ่งฤทัย ลาที (2556) ได้พบเทคนิคการแปลตามแนวคิดทฤษฎีของ (Larson, 1998)

ในการแปลหนังสือแอตแลนติก มหาสมุทรข้ามกาลเวลา จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ทั้งนี้ในงานวิจัยของ Phatarasringkarn (2011) ได้ศึกษาเทคนิคการแปลเรื่องสั้นของผู้ได้รับรางวัลซีไรต์ Chart Korpjitti ซึ่งเป็นฉบับภาษาไทย และแปลเป็นภาษาอังกฤษโดย Marcel Barang ผลการศึกษาพบว่า ผู้แปลใช้ทฤษฎีของ (Larson, 1998) ทั้งหมด 14 เทคนิค วิธี และผู้แปลมีความสามารถทั้งภาษาแปลและภาษาต้นฉบับ

ในส่วนของการวิเคราะห์การแปลนั้นงานวิจัยของสุพรรณิ อาศักราช, ทัศนีย์ จันตียะ และ จิราภรณ์ กาแก้ว (2560) ได้ศึกษา กลวิธีการแปลบทความทางการศึกษาจากภาษาอังกฤษเป็นไทยของนิสิตสาขาภาษาอังกฤษพบว่า กลวิธีการแปลในระดับคำ ที่พบ 3 อันดับแรกได้แก่ การเติมคำอธิบาย การเลือกใช้คำตามบริบท และการตัดคำและสำนวนทิ้งไป กลวิธีการแปลในระดับ โครงสร้างที่พบ 3 อันดับแรก ได้แก่ การเปลี่ยนโครงสร้างคำ การทับศัพท์ และการปรับระเบียบวิธีการเรียงคำในประโยคหรือ วลี ซึ่งตรงกับ Malone (1988) ได้แบ่งกลวิธีการแปลเป็น 9 กลวิธี สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ทั้งระดับโครงสร้างและระดับคำ คือ 1) การยืมคำหรือทับศัพท์ (Equation) 2) การปรับคำในภาษาต้นฉบับมาเป็นคำในภาษาเป้าหมาย (Substitution) 3) คำที่มีความหมายเดียวกันหลากหลายคำ (Divergence) 4) การใช้คำหลากหลายที่มีความหมายเดียวกัน (Convergence) 5) การเพิ่มเติมหรือขยายข้อความ (Amplification) 6) การตัดข้อความออก (Reduction) 7) การขยาย หรือเพิ่มคำ หรือวลี ข้อความ (Diffusion) 8) การจำกัดคำ กระชับคำ (Condensation) 9) การเรียงลำดับประโยคใหม่ (Reordering)

โดยส่วนมากพบกลวิธีการแปลของ Larson (1998) และ Malone (1988) ใช้ในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ยังไม่มีงานวิจัยใดที่วิเคราะห์กลวิธีการแปลบทความทางการศึกษาจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดทฤษฎี การแปลที่กล่าวไว้ข้างต้นนี้ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาทฤษฎีที่เหมาะสมกับงานแปลบทความทางการศึกษาในระดับคำศัพท์ เทคนิคหรือคำศัพท์เฉพาะทางด้านการศึกษา และระดับวลี กลุ่มคำ สำนวน

4. วิธีการวิจัย

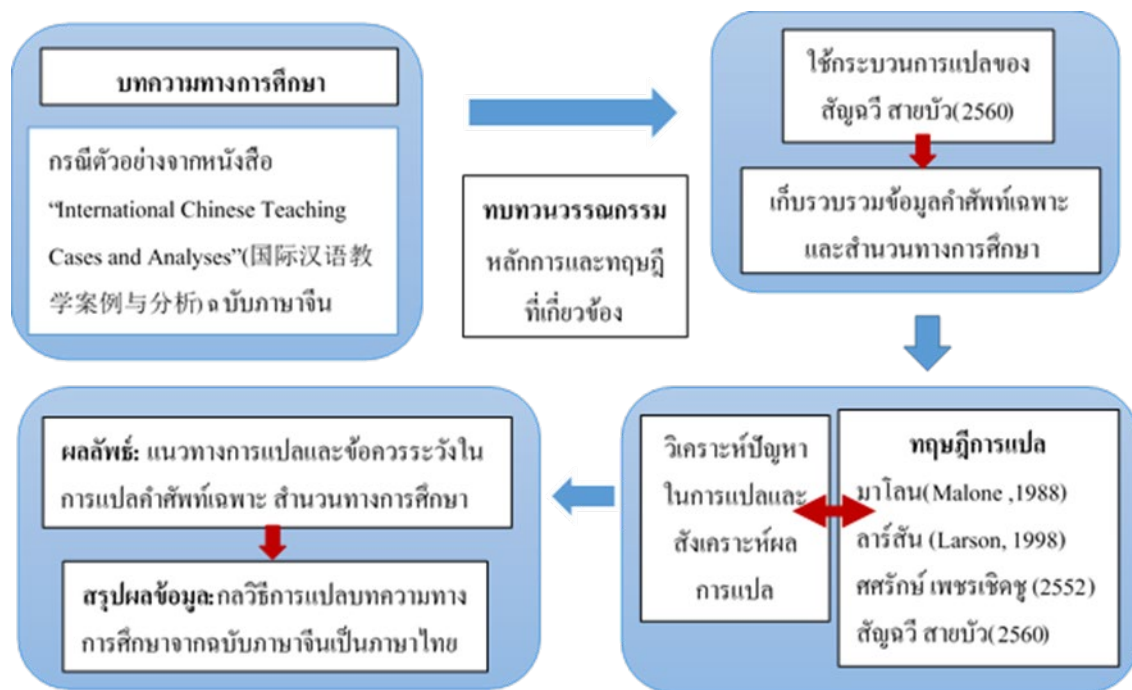
การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยศึกษาจากต้นฉบับบทความทางการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของแต่ละประเทศจากหนังสือ International Chinese Teaching Cases and Analyses จำนวน 6 บท 28 กรณีตัวอย่าง โดยคัดเลือกมาจากทั้งหมด 24 บท 125 กรณีตัวอย่างการออกแบบการจัด กิจกรรมในชั้นเรียน การเรียนการสอนตัวอักษรจีน สัทศาสตร์ภาษาจีน คำศัพท์ ไวยากรณ์และวัฒนธรรมจีน หนังสือเล่มนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครื่องมือให้กับครูผู้สอนภาษาจีนโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ ภายใต้การ สนับสนุนและให้คำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติปักกิ่ง และศูนย์ส่งเสริมภาษาชาติปักกิ่งของจีนได้เป็นผู้นำใน การกำหนดและทดสอบ “มาตรฐานคุณสมบัติสำหรับครูสอนภาษาจีนในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา” ในประเทศ จีนและต่างประเทศ หนังสือเล่มนี้ได้รับการยอมรับจากวงการครูผู้สอน โดยเนื้อหาเป็นการนำกรณีการจัดการเรียนการสอน ภาษาจีนของครูผู้สอนแต่ละประเทศมาวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยของการสอน ซึ่งมีเป้าหมายในการปรับปรุงคุณภาพการสอน และพัฒนาคุณภาพในการสอนของครูสอนภาษาจีน ทั้งนี้ได้รวบรวมความรู้พื้นฐาน แนะนำและเรียนรู้ทฤษฎีพื้นฐานทางการ สอนภาษาจีน เพื่อที่ครูผู้สอนจะได้เข้าใจวิธีการขั้นตอนการสอนในรูปแบบต่างๆ สามารถนำไปฝึกฝนตนและเพิ่มความสามารถ ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาจากเอกสารแล้วผู้วิจัยได้ทำการแปลด้วยตนเองตามกระบวนการแปล และ หลักการแปลของสัญญาวิ สายบัว (2560) มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาต้นฉบับ วิเคราะห์ต้นฉบับ การหาข้อมูลเกี่ยวกับต้นฉบับและผู้เขียนต้นฉบับ
2. การตีความและจับสาระของต้นฉบับ หรือการรับทอดความหมายของผู้เขียนจากต้นฉบับมาเป็นความหมายของ ผู้แปล
3. การประเมินผู้อ่าน การตัดสินใจเลือกรูปแบบการแปล การถ่ายทอดเป็นภาษาฉบับแปล เลือกสรรคำ รูปประโยค ประเภทของภาษา
4. การทดสอบงานแปล ความถูกต้องด้านความหมาย ในการแปลนั้นคุณค่าของต้นฉบับกับฉบับแปลต้อง เท่าเทียมกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ตารางรวบรวมข้อมูลการแปลศัพท์เฉพาะ วลี กลุ่มคำ และสำนวนที่ใช้ในด้าน การศึกษา 2) แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบการแปลบทความ และให้ข้อเสนอแนะ

ในการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง 3) ตารางบันทึกข้อมูลวิเคราะห์กลวิธีการแปลในระดับคำศัพท์ ระดับวลี กลุ่มคำ และสำนวน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์โดยเชื่อมโยงกับทฤษฎีของสัญชัย สายบัว (2560); ศศรัรักษ์ เพชรเชิดชู (2552); (Larson, 1998, อ้างใน นภสิณี นิลพันธ์, 2561 และ Malone (1988) ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ทั้งระดับโครงสร้างและระดับคำ จากนั้นวิเคราะห์กลวิธีการแปลด้วยการใช้สถิติคำร้อยละและความถี่ตามลำดับ อภิปรายถึงปัญหาการแปล แนวทางแก้ไข และข้อควรระวังในการแปล ในระดับคำศัพท์เทคนิค ระดับวลีกลุ่มคำ สำนวนที่ใช้ในด้านการศึกษา และสรุปกลวิธีการในการแปล บทความทางด้านการศึกษาจากฉบับภาษาจีนเป็นภาษาไทย

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

6.1 ผลการวิจัย

6.1.1 ระดับคำศัพท์เทคนิคหรือคำศัพท์เฉพาะทางการศึกษา

คำศัพท์วิชาการทางการศึกษาหรือวิชาการภาษาจีน มีความหมายที่ใช้กล่าวถึงหรือใช้อธิบายเรื่องราวที่เป็นความรู้ทางวิชาการที่ผู้ศึกษาวิชาการนั้นๆ เข้าใจร่วมกันอย่างดี ส่วนผู้ที่ไม่ได้ศึกษาอาจไม่เข้าใจ ส่วนมากจะพบในงานเขียนทางวิชาการ เช่น ตำรา บทความ หนังสืออ้างอิงหรือในการประชุมทางวิชาการ เช่น การอภิปราย การสัมมนา ตัวอย่างคำศัพท์ภาษาจีนทางการศึกษาเช่น 合体字 (อักษรโครงสร้างประสม) 语音 (สัทศาสตร์จีน) 拼音 (สัทอักษรจีน) 书法 (การเขียนพู่กันจีน) 必修课 (วิชาบังคับเลือก) 选修课 (วิชาเลือก) 课堂活动 (กิจกรรมในชั้นเรียน) 程度副词 (คำกริยาวิเศษณ์ที่บอกระดับความเข้ม) 教育委员会 (คณะกรรมการการศึกษา) ฯลฯ

ตัวอย่างการถ่ายทอดความหมายในระดับคำศัพท์เฉพาะ: การวิเคราะห์ปัญหา แนวทางการแก้ไข

ตัวอย่างที่ 1 “一般认为，汉字的表意性很强，古人造字很讲究理据，可以利用汉字的这一特点来记忆汉字。” 案例 42 从图画到汉字

(Yong, 2013, P.135)

บทแปล: เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า การสื่อความหมายเป็นเอกลักษณ์ของอักษรจีน คนโบราณคิดวิธีการสร้างอักษรอย่างมีหลักการและมีที่มาที่ชัดเจน สามารถใช้ลักษณะเด่นของอักษรจีนนี้ในการจดจำตัวอักษรจีน

คำศัพท์: 表意性

วิเคราะห์: คำว่า “表意性” หากผู้แปลแปลโดยยึดหลักการแปลความหมายตามพจนานุกรมหรือความหมายเฉพาะทางการศึกษาที่มีความหมายว่า “ลักษณะส่วนประกอบของตัวอักษรหรือลักษณะการสื่อความหมาย” ในบริบทของประโยคนี้อาจจะก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการสื่อความหมายของประโยค ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากหลักการแปลโดยอาศัยหลักวิธีการแปลเรื่องการตัดคำ ทั้งนี้เพื่อให้คงความหมายของบริบทประโยคจะเห็นได้ว่าจากความหมายตรงตัวคือ “ลักษณะการสื่อความหมาย” ผู้แปลควรตัดคำว่า “ลักษณะ” ออกเพื่อให้สื่อความหมายของประโยคได้อย่างชัดเจน อีกทั้งข้อความในประโยคที่แปลมีความกระชับและได้ใจความสำคัญยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 2 “但是汉字经过漫长的发展、演变、整理、简化之后，我们现在使用打汉字，很多部件的表意性已经不那么明显，甚至已经消失了，多数汉字很难让人根据字形讲清理据。” 案例 42 从图画到汉字

(Yong, 2013, P.135)

บทแปล: แต่หลังจากมีการพัฒนา เปลี่ยนแปลง ปรับเปลี่ยน ทำให้อักษรจีนเขียนง่ายขึ้น เป็นการเขียนแบบอักษรจีนตัวย่อ ทำให้ในปัจจุบันเวลาที่พิมพ์อักษรจีน อักษรข้างของตัวอักษรจีนที่พวกเราใช้ไม่ปรากฏความหมายอย่างชัดเจนหรือไม่ปรากฏเลย จึงทำให้มีอักษรจีนจำนวนมาก หากวิเคราะห์เพียงแค่ตัวอักษรก็ยากที่จะเข้าใจที่มาความหมายดั้งเดิมของตัวอักษรนั้น

คำศัพท์: 简化

วิเคราะห์: หากผู้แปลไม่ศึกษาเนื้อหาต้นฉบับหรือขาดความรู้ทางด้านอักษรส่วนประกอบของภาษาจีนแล้วอาจแปลผิดเพี้ยนไปจากความหมายเดิมได้ หรือแปลในลักษณะความหมายตรงตัวเช่น “简化” หมายถึง “การตัดคำ” หรือ “คำสั้น” เจริญชัย เอี่ยมวรเมธ (2555) ให้ความหมายว่า สั้นและง่าย; รวบรวม ซึ่ง ในหมวดพจนานุกรมคำศัพท์เฉพาะทางภาษาจีน-ภาษาอังกฤษ (2001) แปลเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า “Simplify” ซึ่งในความหมายภาษาไทยหมายถึง “การตัดคำ” การค้นแหล่งข้อมูลได้ให้ความหมายที่ตรงกัน นอกจากนี้หากวิเคราะห์ตามบริบทประโยคจะเห็นว่าการใช้คำว่า “简化” เดิมทีควรจะเป็นคำว่า “简化字” โดยตัดคำว่า “字” ออก อาจจะทำให้แปลผิดเพี้ยนไปได้ การแปลในที่นี้อาศัยลักษณะการแปลด้วยการแทนที่คำศัพท์ด้วยประโยคหรือวลีเพื่อบอกเล่าถึงลักษณะของคำศัพท์แทน กล่าวคือการแปลตรงตัวให้หมายความว่า “สั้นและง่าย; รวบรวม” ซึ่งเนื้อหาทางศึกษาศาสตร์จะผิดเพี้ยนไป จึงนำประโยคว่า “ทำให้อักษรจีนเขียนง่ายขึ้น” แทนคำในความหมายเดิมและอธิบายเพิ่มเติมเพื่อขยายความหมายในประโยค

ตัวอย่างที่ 3 “在使用这个方法的过程中，我发现学生的积极性一直很高，精力也很集中。此外，这个方法的用时和正常讲解差不多，学生在讲解的同时也练习了听说。” 案例 59 词语教学活动 (Yong, 2013, P.181)

บทแปล: เมื่อใช้วิธีการดังกล่าว พบว่า สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนได้ในระดับสูง และเป็น**แรงเสริม**ให้นักเรียนมีสมาธิจดจ่ออยู่กับเรื่องที่เรียนตลอดเวลา นอกจากนี้เมื่อใช้วิธีการสอนในลักษณะนี้เปรียบเทียบกับวิธีการอธิบายแบบปกติมีความต่างกันทางด้านเวลาไม่มากนัก ในขณะที่เดียวกันวิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถฝึกฝนทักษะการฟังและการพูดไปในตัวอีกด้วย

คำศัพท์: 精力

วิเคราะห์: คำว่า “精力” ในบริบทของเนื้อความนี้ หมายถึง “แรงเสริม” หากผู้แปลไม่เข้าใจในความหมายของข้อความแล้วอาจแปลผิดได้ เช่น “精力” แปลว่า “ความแข็งแรง” คำนี้ในเบื้องต้นผู้วิจัยได้สืบค้นข้อมูลในพจนานุกรมภาษาจีนไทย (เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2555) คือ “กำลังวังชา” และในพจนานุกรมศัพท์เฉพาะทางภาษาจีน-ภาษาอังกฤษ แปลเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า “Energy; Vigor; Vigour; Vitality” ซึ่งในความหมายภาษาไทยหมายถึง “กำลัง หรือ พลัง” การแปลในที่นี้อาจต้องอาศัยหลักการแปลการเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิดต่างๆ เนื่องจากแต่ละภาษามีโครงสร้างต่างกัน หากเป็นโครงสร้างประโยคที่ไม่มีในภาษาแปล ก็อาจมีการเติมคำศัพท์หรือวลีเพื่อบอกความสัมพันธ์ของประโยคดังกล่าว ซึ่งหากผู้แปลไม่เข้าใจความหมาย การเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มคำแล้ว อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิด “精力” แปลเป็น ความแข็งแรง ได้ ซึ่งจะทำให้เนื้อความในประโยคนั้นๆ ผิดเพี้ยน

ตัวอย่างที่ 4 “很多课堂活动因其兼具趣味性、竞争性、交际性，在数学中常常被教师使用。”案例 59 词语教学活动 (Yong, 2013, P.182)

บทแปล: กิจกรรมการเรียนการสอนส่วนมากเป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างความสนใจ มีการแข่งขัน มีการ**ปฏิสัมพันธ์** ครูผู้สอนมักจะใช้วิธีการเหล่านี้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์อยู่เสมอ

คำศัพท์: 交际性

วิเคราะห์: ในบริบทของเนื้อความนี้ หมายถึง “ลักษณะการสื่อสาร” ซึ่งอาจแปลผิดได้เช่น “交际性” แปลว่า “การพบปะ; สังสรรค์” คำนี้ ในพจนานุกรมศัพท์เฉพาะทางภาษาจีน-ภาษาอังกฤษ (2001) แปลเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า “Communication ; Social Intercourse” หมายถึง “การติดต่อสื่อสาร” ผู้วิจัยพบว่าหากแปลให้ตรงกับเนื้อความแล้วคำว่า “交际性” ควรแปลว่า “การปฏิสัมพันธ์” การแปลความหมายของคำ จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการพิจารณาจากบริบท เนื้อความในประโยคนั้นๆอย่างถี่ถ้วน และหาคำมาเทียบเคียงให้ตรงตามความความหมายของประโยค

ตัวอย่างที่ 5 “猜词游戏就一直是词汇教学中比较流行的活动，学生为了在这个 环节 表现很好，就必须对所学词汇的性意义达到较高程度的掌握。”

案例 59 词语教学活动 (Yong, 2013, P.182)

บทแปล: เกมสืบทายคำศัพท์นับเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมในการสอนคำศัพท์มาโดยตลอด หากผู้เรียนอยากจะทำให้ได้ดียิ่งขึ้นใน**กิจกรรมนี้** จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในความหมายของคำศัพท์ที่เรียนมาอย่างละเอียดลึกซึ้ง

คำศัพท์: 环节

วิเคราะห์: ข้อความในประโยคข้างต้นว่าด้วยเรื่องบริบท “กิจกรรมการศึกษาในห้องเรียน” ดังนั้นหากผู้แปลไม่เข้าใจความหมายในบริบทของประโยค อาจก่อให้เกิดความสับสนในคำศัพท์และนำไปสู่การแปลผิดได้ เนื่องจากความหมายที่ใช้โดยทั่วไปคำว่า “环节” มีความหมายเกี่ยวกับสัตว์ (ปล้องข้อต่อ) หรือหมายถึงห่วงโซ่อาหาร คำนี้ในเบื้องต้นผู้วิจัยได้สืบค้นข้อมูลในพจนานุกรมศัพท์เฉพาะทางภาษาจีน-ภาษาอังกฤษ (2001) แปลเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า “Link” หมายถึง ห่วงเชื่อม

การเชื่อมโยง “Part” หมายถึง ส่วน, ภาค, การแยกส่วน, ชิ้นแบ่ง ดังนั้นเมื่อแปลจากบริบทของเนื้อความนี้คำว่า “环节” จะมีความหมายในลักษณะของ ขั้นตอน (กระบวนการ) ผู้แปลได้เลือกแทนที่ความหมายของคำว่า “ขั้นตอน” เป็น “กิจกรรม” เนื่องจากบริบทในการแปลนั้นๆ อาจจะไม่เหมาะสมกับการแปลแบบตรงตามต้นฉบับ ผู้แปลจึงการปรับคำในภาษาต้นฉบับ มาเป็นคำในภาษาเป้าหมาย หรือภาษาฉบับแปล

ตัวอย่างที่ 6 “小李首先从以前学过的课文中找出能和“红”或“红色”组合的词，打算加强对相关表达的操练 巩固。” 案例 61 词语教学 (Yong, 2013, P.187)

บทแปล: อันดับแรกเสียเวลาหาคำที่สามารถนำมารวมกับกลุ่มคำ “แดง” หรือ “สีแดง” จากบทเรียนที่เคยเรียนมา โดยมีเป้าหมายเพื่อที่จะฝึกฝนการใช้คำที่เกี่ยวข้องให้แม่นยำที่สุด

คำศัพท์: 巩固

วิเคราะห์: เมื่อวิเคราะห์คำว่า “巩固” ตามความหมายพจนานุกรมผู้วิจัยพบว่ามีความหมายในลักษณะเกี่ยวกับ “ความแข็งแรง, แน่นหนา, มีเสถียรภาพ” แต่หากพิจารณาตามความหมายในเชิงศึกษาศาสตร์นั้นได้ให้ความหมายว่า “แม่นยำ” เมื่อพิจารณาจากความหมายแล้วจะเห็นได้ว่ามีความหมายที่แตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อป้องกันการผิดพลาดทางการแปล ผู้แปลจึงจำเป็นต้องสืบค้นความหมายให้เหมาะสมตรงกับบริบทของรูปแบบประโยคนั้นๆ โดยในกรณีของข้อความตัวอย่างข้างต้น ผู้วิจัยได้เลือกใช้คำที่อ้างอิงถึงสิ่งที่มีความหมายเฉพาะกว่าทั้งนี้เพื่อให้มีความหมายที่ครอบคลุมและเพื่อไม่ก่อให้เกิดความหมายผิดเพี้ยนไปจากบริบทของประโยค ดังนั้นจากข้อความตัวอย่างข้างต้นคำว่า “巩固” ควรใช้ความหมายว่า “แม่นยำ” เพื่อคงไว้ซึ่งบริบทเนื้อความที่เหมาะสมและชัดเจน

ตัวอย่างที่ 7 “不过，使用这种教学方法时，教师也要对所教词语进行充分的准备，以免在教学中陷于被动。” 案例 59 词语教学活动 (Yong, 2013, P.182)

บทแปล: อย่างไรก็ตามเมื่อใช้วิธีการสอนนี้ ครูผู้สอนควรเตรียมการสอนคำศัพท์ทั้งหมดให้พร้อม เพื่อหลีกเลี่ยงการตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่สามารถดำเนินการต่อได้

คำศัพท์: 陷于

วิเคราะห์: จากข้อความตัวอย่างประโยคข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าหากผู้แปลไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์หรือไม่พิจารณาจากบริบทของประโยคแล้วจะก่อให้เกิดความผิดพลาดในการแปลได้ ในเบื้องต้นจากการสืบค้นผู้วิจัยพบว่าคำว่า “陷于” เมื่อแปลความหมายตามพจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์ในหมวดศัพท์เฉพาะทางภาษาจีน-ภาษาอังกฤษได้ให้ความหมายว่า “Caught in (A Bad Situation)” หมายถึง ติดอยู่ใน (ใช้ในสถานการณ์ไม่ดี) ซึ่งเมื่อแปลโดยอาศัยการพิจารณาจากบริบทของเนื้อความและพิจารณาจากความหมายเฉพาะทางการศึกษาคำว่า “陷于” มีความหมายคือ “ตกอยู่ใน” โดยเมื่อนำเข้าไปประกอบกับประโยคแล้วได้ให้ความหมายที่ถูกต้องชัดเจนตรงตามความหมายของบริบทประโยค

6.1.2 ระดับวลี กลุ่มคำ และสำนวนภาษาทางการศึกษา

ระดับวลีหรือกลุ่มคำที่มีศัพท์เฉพาะทางเป็นองค์ประกอบ ทำหน้าที่ในแง่ส่วนประกอบของประโยค ซึ่งจะให้ความหมายประกอบกันหรือขยายความหมายให้กระจ่างชัดเจนยิ่งขึ้นและเป็นหน่วยที่ใหญ่กว่าคำหรือคำศัพท์เทคนิคเฉพาะทาง บางที่อาจใช้ทำหน้าที่แทนประโยคได้ด้วย (พงษ์ศักดิ์ อ้นประเสริฐ และ กนกพร นุ่มทอง, 2559) เช่น 多媒体软件 (โปรแกรมมัลติมีเดีย) 某款杀毒的软件 (โปรแกรมแอนตี้ไวรัส) 课堂技巧教学 (เทคนิคการสอนในชั้นเรียน) 可懂输入 (กระบวนการ Input) 搭配组合 (การจับคู่การรวมกลุ่มกัน) 精讲多练 (ฝึกฝนการพูดให้มากขึ้น) 情感

分析 (การวิเคราะห์ทางอารมณ์) **可理解的语言输入** (การป้อนข้อมูลภาษาที่เข้าใจได้) จำนวนจีนมักนำคำมีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกันมาประกอบกันหรือนำคำที่มีความหมายตรงข้ามกันมาประกอบกัน นิยมนำมาประกอบเป็นจำนวน 4 คำ มีความหมายนัยยะยากต่อการแปลจำนวนจีนเป็นภาษาไทย เป็นการนำสิ่งที่น่าสนใจมาเปรียบเทียบเหมือนหรือคล้ายคลึงกันหรือต่างกัน มโนทัศน์ของภาษาที่ต่างกันใช้จำนวนเปรียบเทียบจึงต่างกัน บ่อยครั้งที่ผู้อาจแปลตามคำ แต่ต้องศึกษาความหมายของนัยยะของจำนวนนั้นๆ ก่อนการถ่ายทอดออกมา (ศศรักษ์ เพชรเชิดชู, 2552) เช่น **思乡之情** (ความคิดถึงบ้าน) **入乡随俗** (เข้าเมืองตาหลิ่วต้องหลิ่วตาตาม) **搬起石头砸自己的脚** (คิดจะทำร้ายผู้อื่น แต่ผลร้ายนั้นกลับย้อนมาหาตัวเอง)

ตัวอย่างการถ่ายทอดความหมายในระดับวลี กลุ่มคำ และสำนวน: การวิเคราะห์ปัญหา แนวทางการแก้ไข

ตัวอย่างที่ 8 “对此，本书的建议是“**以不变应万变**”，相同的游戏可以根据不同的教学对象、教学目的做多种形式的改变，常玩常新。”案例 18 课堂游戏欢乐多 (Yong, 2013, P.57)

บทแปล: โดยข้อคิดเห็นจากหนังสือเล่มนี้คือ “**เพราะไม่เปลี่ยนยิ่งควรเปลี่ยน**” เกมในลักษณะเดียวกันนี้สามารถให้กับผู้เรียนคนละกลุ่มได้ วิธีการสอนสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม การลองสิ่งใหม่ๆ จะทำให้กิจกรรมมีความสนุกและมีรูปแบบใหม่ตลอด

กลุ่มคำ สำนวน: **以不变应万变**

วิเคราะห์: เมื่อพิจารณาจากการแปลกลุ่มคำ สำนวนต่างๆ ในตัวอย่างข้างต้นคำว่า “**以不变应万变**” ในบริบทของเนื้อความนี้แปลว่า “เพราะไม่เปลี่ยนยิ่งควรเปลี่ยน” ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยอาศัยความหมายเฉพาะทางการศึกษาและหลักการแปลสำนวนโดยอาศัยและเลือกใช้คำที่เทียบเคียงกับสำนวนเดิมได้มากที่สุดเพื่อสื่อความหมายให้ได้ใจความสำคัญ ผู้วิจัยพบว่าคำว่า “**以不变应万变**” ในบริบทของเนื้อความนี้หมายถึง “ควรจัดเตรียมเนื้อหาให้ทันสมัยสอดคล้องกับการเรียนการสอน” ดังนั้นหากผู้แปลไม่พิจารณาโดยอาศัยหลักการแปลและความหมายเฉพาะทางการศึกษาอาจก่อให้เกิดการแปลที่คลาดเคลื่อนโดยการแปลลักษณะตรงตามตัวอักษร เช่น “**以不变应万变**” แปลว่า “ยิ่งไม่เปลี่ยนควรจะเปลี่ยนเป็นหมื่นครั้ง” ผู้แปลควรพิจารณาจากเนื้อความและหลักการแปลสำนวนโดยอาศัยการเลือกใช้คำเทียบเคียงคำเพื่อให้เกิดการแปลนั้นไม่เกิดความคลาดเคลื่อนอีกทั้งไม่ควรแปลตรงตามตัวอักษรเพียงอย่างเดียว

ตัวอย่างที่ 9 “我上课时习怪把课文要求掌握的汉字进行分类，如果是合体字就将其分析成偏旁加上另一部分（**多为独体字**），并将独体字的表演过程给学生呈现出来，通过进行简要讲解。”案例 42 从图画到汉字 (Yong, 2013, P.135)

บทแปล: ตอนที่ฉันสอน ฉันมักจะนำอักษรจีนที่ต้องเรียนรู้ในบทเรียนนั้นๆ มาแบ่งประเภท ถ้าหากเป็นอักษรโครงสร้างประสม ก็จะนำอักษรข้างแยกออกมาจากอีกส่วนหนึ่ง (**โดยมากส่วนหนึ่งนี้ก็คือ ตัวอักษรเดียว**) โดยนำเอาตัวอักษรเดี่ยวต่างๆ เหล่านี้มาแยกวิเคราะห์ให้นักเรียนเข้าใจโดยง่าย

กลุ่มคำ สำนวน: **多为独体字**

วิเคราะห์: หากผู้แปลแปลตรงตามความหมายของตัวอักษรจะก่อให้เกิดการแปลที่ผิดเพี้ยนไปจากความหมายเดิม เช่น จากประโยคตัวอย่างข้างต้นคำว่า “**多为独体字**” แปลว่า “จำนวนมากเพื่อตัวอักษรเดียว” ดังนั้นเมื่อพิจารณาจาก

หลักการแปลความหมายของกลุ่มคำเรื่องการเรียบเรียงคำใหม่ในกรณีที่มีความหมายซับซ้อน ผู้แปลได้ขยายความด้วยการเพิ่มคำ วลีและข้อความเพื่อให้ความหมายของประโยคในภาษาฉบับแปลมีความสมบูรณ์ ซึ่งความหมายของคำว่า “多为独体字” แปลว่า “โดยมากส่วนหนึ่งก็คือ ตัวอักษรเดี่ยว” ดังนั้นในกรณีนี้ผู้แปลควรพิจารณาจากบริบทของประโยคและความหมายประกอบกับประโยคที่อยู่ก่อนหน้าเพื่อการแปลได้อย่างถูกต้องและชัดเจน อีกทั้งควรวิเคราะห์ต้นฉบับให้ถี่ถ้วนและระมัดระวังในการเทียบเคียงกลุ่มคำหรือสำนวน

ตัวอย่างที่ 10 “零起点的第二语言学习者并非绝对的“零起点”他们已经掌握的语言知识会迁移到正在学习的语言当中，但这种迁移更多的是积极的，如本案例中提到的学过德语、法语的学生对 si 的掌握。”案例 54 发音练习小插曲 (Yong, 2013, P.169)

บทแปล: ผู้เรียนภาษาที่สองที่เป็นระดับพื้นฐาน กลุ่มผู้เรียนเหล่านี้แท้จริงแล้วไม่ใช่ ไม่เคยมีความรู้พื้นฐานมาก่อน เลย โดยผู้เรียนเหล่านี้มักนำความรู้ทางภาษาที่เคยเรียนมาแล้วมาใช้ในการเรียนภาษาที่กำลังเรียนอยู่ปัจจุบัน โดยการนำมาใช้ในลักษณะนี้มักจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน เช่น ผู้เรียนที่เคยเรียนภาษาเยอรมัน ภาษาฝรั่งเศส ก็จะสามารถออกเสียง si ได้ดี

กลุ่มคำ สำนวน: 零起点

วิเคราะห์: คำว่า “零起点” ในบริบทความหมายเฉพาะทางการศึกษา แปลว่า “การเรียนรู้ที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ใดๆ” หากผู้แปลไม่เข้าใจความหมายเฉพาะทางการศึกษาอาจพิจารณาและแปลผิดเพี้ยนไปโดยยึดความหมายตามตัวอักษรเช่น “零起点” แปลว่า “จุดเริ่มเป็นศูนย์” โดยความหมายของกลุ่มคำนี้จากการสืบค้นเพิ่มเติมผู้วิจัยพบว่า “零起点” มีความหมายในหมวดพจนานุกรมศัพท์เฉพาะทางภาษาจีน-ภาษาอังกฤษ (2001) แปลเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า “Zero Initialization” แปลว่า “เริ่มจากศูนย์” นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ค้นคว้าเพิ่มเติมในพจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งให้คำอธิบายความหมาย “零起点偏压” แปลว่า “เริ่มเรียนจากไม่มีความรู้อะไรเลย” จากการศึกษาการแปลผู้วิจัยพบว่า “零起点” หากแปลไม่ตรงตามหลักของศึกษาศาสตร์แล้วความหมายจะบิดเบือนไปได้ เช่น “จุดเริ่มต้นเป็นศูนย์” เป็นต้น ดังนั้นผู้แปลจำเป็นต้องอาศัยหลักการแปลเรื่องการเติมกลุ่มคำ การขยายกลุ่มคำหรือการเพิ่มคำเข้าไปเพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้องและชัดเจนตามเนื้อความของประโยคนั้นๆ

ตัวอย่างที่ 11 在只知道一个词中某个字的意思的情况下，他们会兴致盎然地开始猜这个词的意思。”案例 59 词语教学活动 (Yong, 2013, P.181)

บทแปล: หากรู้เพียงความหมายของอักษรบางตัวในคำนั้น ผู้เรียนก็มักจะกระตือรือร้นสนใจที่จะเดาความหมายของคำศัพท์นั้น

กลุ่มคำ สำนวน: 兴致盎然

วิเคราะห์: คำว่า “兴致盎然” ในบริบทของเนื้อความประโยคนี้นี้ หมายถึง “ความสนใจ” ซึ่งหากผู้แปลขาดความเข้าใจในความหมายของประโยคโดยรวมแล้วก่อให้เกิดการแปลผิด เช่น “ทำให้มีชีวิตชีวา, เสริมกำลังใจ, เดิมพลัง, ทำสำเร็จ” ได้คำนี้ในเบื้องต้นผู้วิจัยได้สืบค้นข้อมูลในพจนานุกรมภาษาจีนไทยอิเล็กทรอนิกส์คือ “เสริมกำลังใจ” ในหมวดพจนานุกรมศัพท์เฉพาะทางภาษาจีน-ภาษาอังกฤษแปลเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า “Invigorating” ซึ่งในความหมายภาษาไทยหมายถึง “ทำให้มีชีวิตชีวา, ทำให้สดชื่น” จากการสืบค้นข้อมูลสามารถวิเคราะห์และเปรียบเทียบจากข้อมูลทั้งสาม ปรากฏว่า คำว่า “兴致盎

然” สามารถมีความหมายว่า ทำให้สดชื่น, เสริมกำลัง อย่างไรก็ตามหากแปลให้ตรงกับกับเนื้อความและบริบทของประโยคแล้ว คำว่า “兴致盎然” ควรแปลว่า “กระตือรือร้นสนใจ” ดังนั้นในการแปลกลุ่มคำ สำนวน ผู้แปลจึงจำเป็นต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับความหมายเฉพาะทางการศึกษาและอาศัยความรู้เทคนิคการแปลเรื่องการเลือกใช้คำมาเป็นพื้นฐานในการแปล เพื่อไม่ก่อให้เกิดความผิดพลาดในการเลือกใช้ความหมายและรักษาความหมายนั้นไว้

ตัวอย่างที่ 12 “本案例中的教师针对有关语法点设计了“准确性练习”，即对于学生输出的准确性有较高要求的练习或口语活动。”案例⁶¹ 从懂到会 (Yong, 2013, P.188)

บทแปล: ครูผู้สอนในตัวอย่างที่ยกมานี้ ได้ออกแบบ “แบบฝึกหัดที่ตรงประเด็น” กับหลักไวยากรณ์ที่เกี่ยวข้อง ประจำบท อีกทั้งมีกิจกรรมให้ทำแบบฝึกหัด และกิจกรรมการสนทนาของผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักไวยากรณ์ประจำบทเรียน

กลุ่มคำ สำนวน: 准确性练习

วิเคราะห์: คำว่า “准确性练习” เมื่อพิจารณาจากความหมายเฉพาะทางการศึกษาประกอบกับหลักเทคนิคการแปลเรื่องการเรียบเรียงใหม่โดยการถอดความหมายของคำเฉพาะนั้นและนำมาเรียบเรียงให้คงไว้ซึ่งเนื้อหาเดิมของบริบท ประโยคดังนั้นคำว่า “准确性练习” ควรแปลว่า “แบบฝึกหัดที่ตรงประเด็น” ทั้งนี้หากผู้แปลแปลความโดยถอดความหมายในลักษณะให้ความหมายตรงตามตัวอักษร มิได้คำนึงถึงความหมายของบริบทประโยคก่อให้เกิดความหมายที่ผิดเพี้ยนไปจากเนื้อความของประโยคได้เช่น “准确性练习” แปลว่า “แบบฝึกหัดมีลักษณะแม่นยำ” ดังนั้นผู้แปลควรพิจารณาความหมายเฉพาะทางการศึกษาและควรใช้เทคนิคการแปลความหมายกลุ่มคำ สำนวนต่างๆ เพื่อไม่ให้เกิดการผิดพลาดในการแปล

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

6.2.1 ระดับคำศัพท์เทคนิคหรือคำศัพท์เฉพาะ นอกจากมีอุปสรรคด้านคำศัพท์เฉพาะแล้ว การจับใจความและการเลือกคำแปลต้องเหมาะสมกับกลุ่มสาขาวิชาซึ่งก็เป็นอุปสรรคสำคัญเช่นกัน ผู้วิจัยต้องอาศัยความรู้ความชำนาญในทางศึกษาศาสตร์เพื่อทำความเข้าใจกับบริบทของเนื้อความ และศึกษาบริบทของประโยคให้ชัดเจนเพื่อไม่ก่อให้เกิดความผิดพลาดในการแปล รวมไปถึงการเลือกรูปแบบการแปลให้เหมาะสมกับงานทางการศึกษา การลงมือปฏิบัติการแปลควรยึดกรอบหลักการแปลทำความเข้าใจและสามารถตีความหมาย รู้ชัดว่าข้อความต้นฉบับใช้คำในความหมายใด หน้าที่ใด จึงกำหนดความหมายของคำ

6.2.2 ระดับวลี กลุ่มคำ สำนวน ความยากของการแปลสำนวนทางภาษาจีน มโนทัศน์ของภาษาจีนที่แตกต่างกัน คำหนึ่งคำอาจมีความหมายมากกว่าหนึ่งความหมายหรืออาจจะหาความหมายเทียบเคียงไม่ได้ บ่อยครั้งที่ไม่สามารถแปลตามคำที่ปรากฏได้ทันที จึงไม่ยากที่จะเลือกใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะความสัมพันธ์คำศัพท์เฉพาะที่ประกอบกันเป็นวลีหรือสำนวน การเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับผู้อ่านเฉพาะกลุ่ม การตีความหรือจับใจความ และแปลโดยเลือกสำนวนในภาษาแปลมาเทียบเคียงกันแล้ว จึงเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับข้อความฉบับแปล

6.2.3 การแก้ไขปัญหาสรุปเป็นขั้นตอนการแปลจากภาษาต้นฉบับเป็นภาษาฉบับแปลดังนี้

1. การศึกษาตัวบท จะต้องศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาและข้อความในต้นฉบับ จับสาระสำคัญที่ผู้เขียนแสดงไว้ในเนื้อหา โดยเอกสารที่ใช้วิจัยในบทความนี้เป็นตำราทางด้านการศึกษา ดังนั้นผู้แปลจำเป็นต้องมีความรู้ในแขนงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับศึกษาศาสตร์ และมีพจนานุกรมภาษาจีนไว้ใช้อ้างอิงในการแปล

2. การตีความและเลือกใช้รูปแบบการแปล หลังจากทำความเข้าใจเนื้อหาในตำราที่ใช้วิจัยแล้ว ผู้แปลมีสารที่ได้จากการวิเคราะห์ต้นฉบับ จากนั้นนำมาตีความและวิเคราะห์ด้วยหลักเกณฑ์การแปล การตีความจะจับความหมายหรือสารของต้นฉบับและความมุ่งหมายของผู้เขียน ทั้งนี้ตำราที่ใช้ในการวิจัยเป็นประเภทงานวิชาการ ผู้เขียนเน้นความเข้าใจและปฏิกิริยา

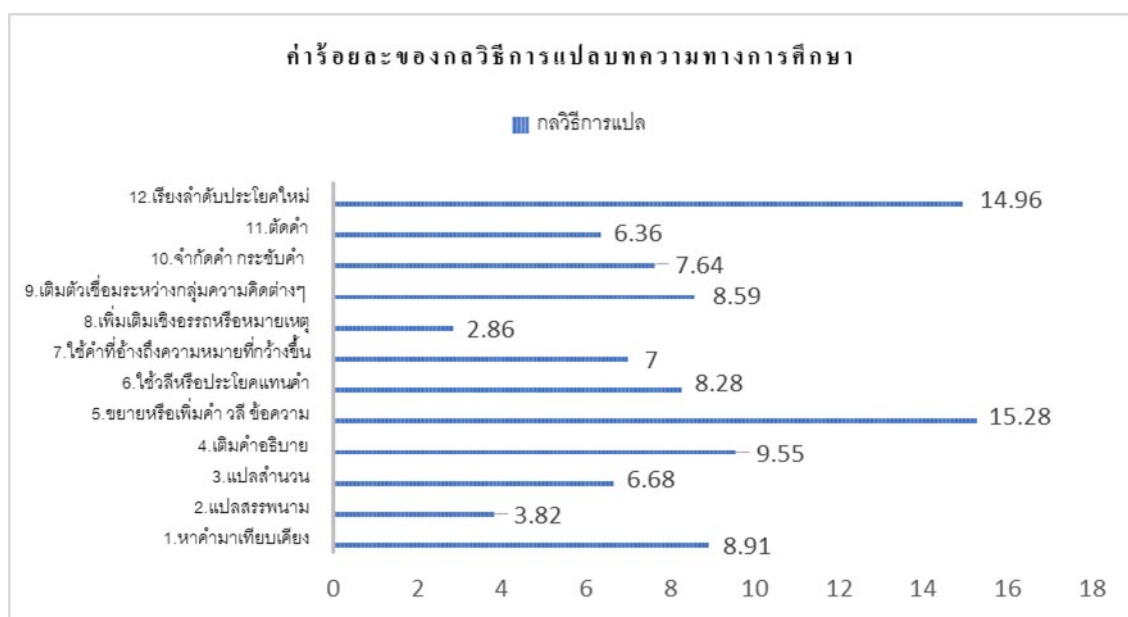
ตอบสนองของผู้รับสาร ผู้วิจัยจึงเลือกใช้หลักเกณฑ์การแปลแบบเอาความ การแปลที่เน้นความเข้าใจความหมาย ซึ่งต้องสื่อความหมายของต้นฉบับไปสู่ผู้อ่านได้แน่นอน

3. การถ่ายทอดความหมาย เนื่องจากตำราที่ใช้ในการวิจัยเป็นงานเขียนประเภทวิชาการจึงได้เลือกใช้การแปลแบบเอาความเป็นหลักและประกอบกับการให้ความหมายอ้างอิงหรือการเติมคำอธิบายขยายความ อันดับแรกจะเลือกถ่ายทอดความหมายของศัพท์เทคนิคและวลีที่ได้จากพจนานุกรมศัพท์เฉพาะทางและหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องก่อน จากนั้นจึงพิจารณาการเติมขยายความหรือใส่เชิงอรรถอธิบาย อาจมีการลำดับวลี ประโยค หรือกลุ่มประโยค รวมทั้งลำดับความคิดที่แตกต่างจากภาษาต้นฉบับบ้าง เพื่อให้ความหมายของประโยคในภาษาฉบับแปลสมบูรณ์และเกิดความเข้าใจในความหมายที่ถูกต้อง เนื่องจากการเรียงลำดับของประโยคและโครงสร้างในภาษาต้นฉบับกับภาษาฉบับแปลมีความแตกต่างกัน ลักษณะภาษาที่ใช้จะเป็นภาษาวิชาการทางการศึกษา

4. การตรวจสอบการแปล จะคำนึงถึงความถูกต้องของความหมายในฉบับแปลว่า สื่อความหมายได้ครบถ้วนทุกประการที่มีอยู่ในต้นฉบับหรือไม่ ตรวจสอบลักษณะทางภาษา การเลือกสรรคำและภาษาที่ใช้เหมาะสมกับบริบทเนื้อหาและผู้อ่านกลุ่มวิชาชีพหรือไม่

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 กลวิธีในการแปลระดับคำศัพท์เทคนิคหรือคำศัพท์เฉพาะวลี กลุ่มคำ และสำนวนทางการศึกษา

จากตารางผู้วิจัยนำเสนอจำนวนร้อยละของกลวิธีการแปลที่ใช้ในบทแปลจำนวน 28 กรณีตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของสัทธวิ สายบัว (2560); ศศรักษ์ เพชรเชิดชู (2552); Larson (1998), อ้างถึงใน นภสินี นิลพันธ์, 2561 และ Malone (1988) มีทั้งหมด 12 กลวิธีดังนี้ 1) การแปลแบบหาคำมาเทียบเคียง 2) การแปลสรรพนาม 3) การแปลเป็นสำนวน 4) การเติมคำอธิบาย 5) การขยาย หรือเพิ่มคำ วลี ข้อความ 6) การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ 7) การใช้คำที่อ้างอิงถึงความหมายที่กว้างขึ้น 8) การเพิ่มเติมเขียนข้อความอธิบายในวงเล็บ เชิงอรรถ หมายเหตุ 9) การเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิดต่างๆ 10) การจำกัดคำ กระชับคำ 11) การตัดคำ 12) การเรียงลำดับประโยคใหม่

ผู้วิจัยขอเสนอ 3 อันดับแรกที่พบบ่อยที่สุดในการแปลงานทางด้านการศึกษา อันดับแรกได้แก่ การขยายหรือเพิ่มคำ วลี ข้อความ (ร้อยละ 15.28) เพื่อให้ความหมายของประโยคในภาษาฉบับแปลมีความสมบูรณ์หรือความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ในภาษาฉบับแปลแต่ไม่ใช้การเพิ่มเติมข้อมูล อันดับที่สองการเรียงลำดับประโยคใหม่ (ร้อยละ 14.96) เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความหมายที่ถูกต้องในภาษาฉบับแปล เนื่องจากหากการเรียงลำดับของประโยคในภาษาต้นฉบับกับภาษาฉบับแปลมี

ความแตกต่างกันไม่ตรงกัน จึงมีความจำเป็นในการเรียงลำดับประโยคใหม่ และอันดับที่สาม การเติมคำอธิบาย (ร้อยละ 9.55) ซึ่งแบ่งย่อยๆได้เป็นการเติมลักษณะนามข้างหน้า และการเติมข้อความสั้นๆ เพื่ออธิบายคำศัพท์ดังกล่าว โดยคำอธิบายนั้น จะต้องกะทัดรัดและกลมกลืนไปกับเนื้อเรื่อง

7.2 ข้อควรระวังในการแปลงานด้านการศึกษามาจากภาษาต้นฉบับมาเป็นภาษาฉบับแปล การวิเคราะห์ความหมายของคำศัพท์เฉพาะ เป็นสิ่งสำคัญในการแปลเพราะคำศัพท์หนึ่งคำอาจมีคำที่มีความหมายเดียวกันหลากหลายคำหลากหลายระดับชั้น ผู้แปลควรเลือกความหมายที่เหมาะสมกับบริบททางการศึกษา ส่วนการตีความประโยคหรือสำนวนผู้แปลจะต้องเข้าใจและสามารถถ่ายทอดเรื่องราวจากภาษาต้นฉบับได้อย่างถูกต้อง ประณีต สละสลวย และให้ความหมายชัดเจน การหาคำเทียบเคียงก็ต้องนำความแตกต่างทั้งในด้านโครงสร้างประโยคและศาสตร์ด้านการศึกษามาพิจารณาการเลือกโครงสร้างทางภาษาในฉบับแปลควรสอดคล้องกัน การเลือกใช้ภาษาที่เป็นทางการและผู้แปลจะต้องปรับเปลี่ยนรูปภาษาให้สอดคล้องกันอย่างลงตัว เพื่อให้ถ่ายทอดออกมาได้เป็นธรรมชาติที่สุด

8. ข้อเสนอแนะ

ความรู้ความเข้าใจหลักการและทฤษฎีการแปลมีผลต่อการถ่ายทอดงานแปล และเครื่องมือที่ใช้ในการแปลก็สำคัญ ดังนั้นการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปควรจะมีการรวบรวมคำศัพท์เฉพาะด้านทางการศึกษา และต่อยอดในการศึกษาเทคนิคการแปลในระดับโครงสร้างภาษาและหลักไวยากรณ์ภาษาจีนเป็นไทยเพิ่มมากขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ในการถ่ายทอดความหมายทั้งในด้านการแปลและการศึกษา

9. เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกพร นุ่มทอง. (2554). *ตำราการแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีน*. กรุงเทพมหานคร: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- เอียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2555). *พจนานุกรมจีน-ไทยฉบับใหม่*. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น.
- นภสินี นิลพันธ์. (2561). การวิเคราะห์เทคนิคการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยจากบทเพลงในภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง *เงือกน้อยผจญภัย* 1 ชื่อเรื่อง “Little Mermaid – Poor Unfortunate Souls” (ใจอันไร้ที่พึ่งพา). *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 7(1), 82-95.
- พจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์ในหมวดศัพท์เฉพาะทางภาษาจีน-ภาษาอังกฤษ. สืบค้นจาก <https://dict.longdo.com/Search>
- พงษ์ศักดิ์ อันประเสริฐ และ กนกพร นุ่มทอง. (2559). การประยุกต์ใช้หลักการแปลกับการแปลงานวิศวกรรมเรื่องจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย. *วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 9(1), 108-142.
- พัชรี โกศาสมฤทธิ. (2549). *การแปลภาษาอังกฤษเป็นไทย: ทฤษฎีและเทคนิค*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วรนาถ วิมลเฉลา. (2543). *คู่มือสอนแปล (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรัทษ์ เพชรเชิดชู. (2552). *การแปลจีน-ไทยเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัญญาวิ สายบัว. (2560). *หลักการแปล (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพรรณิ ปันมณี. (2552). *การแปลขั้นสูง (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพรรณิ อาศัยราช, ทศนีย์ จันติยะ และจิราภรณ์ กาแก้ว. (2560). ปัญหาและกลวิธีการแปลบทความทางการศึกษาจากภาษาอังกฤษเป็นไทยของนิสิตสาขาภาษาอังกฤษ. *วารสารศาสตร์การศึกษาและการพัฒนามนุษย์*, 1(1), 71-85.
- หนึ่งฤทัย ลาที. (2556). *การวิเคราะห์การแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยจากหนังสือเรื่องแอตแลนติก มหาสมุทรข้ามกาลเวลา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

ภาษาอังกฤษ

- Dictionary group of English Department of Beijing Foreign Studies University. *Chinese-English Dictionary (Revised Edition)*. Beijing: Foreign Language Teaching and Research Press.
- Nida, E. (1982). *The Theory and Practice of Translation*. Leiden, The Netherlands: E.J.Brill.
- Larson, M. (1998). *Meaning-Based Translation: A guide to cross-language equivalence*. London: University Press of America.
- Malone, J. L. (1988). *The science of linguistics in the art of translation: Some tools from linguistics for the analysis and practice of translation*. New York: State University of New York Press.
- Phatarasringkarn, P. (2011). *An Analysis of the Translation of the Short Stories of Sea-Writer Award Receiver-Chart Korpjitti*. (Master's thesis). National Institute of Development Administration.
- Yong, Z. (2013). *International Chinese Teaching Cases and Analysis*. Beijing: Beijing Language and Culture University.